

Kingdom of the Netherlands

ANALIZA LOKALNIH MEDIJA U SRBIJI 2024-2025: ekonomski, društveni i profesionalni položaj novinara

autor: Bojan Cvejić

jul 2025. godine

Analiza je nastala u okviru projekta Asocijacije nezavisnih elektronskih medija „Participativno praćenje realizacije procesa sufinansiranja projekata“ koji je podržan od strane holandskog Ministarstva spoljnih poslova kroz program MATRA. Za sadržinu analize isključivo je odgovoran ANEM i ta sadržina nužno ne izražava zvanične stavove Kraljevine Holandije.

Uvodne napomene

U Srbiji, prema javno objavljenim podacima na sajtu Agencije za privredne registre, postoji trenutno **2.238 medija**, makar onih koji su zvanično upisani u Registar medija. Koliko je tačno lokalnih glasila od ukupnog broja, nije poznato, ali se nezvanično procenjuje da čine trećinu.

Lokalni mediji za razliku od velikih, nacionalnih susreću se sa specifičnim izazovima i uslovima za rad. Prvo, rade u manjim sredinama gde se više ljudi međusobno zna, te su i izloženiji direktnijem kontaktu, a samim tim i pritiscima s različitih strana. Drugo, njihovi problemi su manje vidljivi na nacionalnom nivou, osim ako se ne obrate i iza njih ne stane neko od novinarskih i medijskih udruženja.

Veliki broj medija je tokom procesa privatizacije ugašen ili su ih kupili lokalni moćnici bliski aktuelnom vladajućem režimu. Jedan od primera je podatak da se više od 10 medija nalazi u vlasništvu Radoice Milosavljevića, poznatog donatora Srpske napredne stranke iz Kruševca. Broj nezavisnih lokalnih medija iza kojih ne stoje kompanije ili lokalni biznismeni je mnogo manji – u svakom gradu ili opštini mogu se prebrojati takvi na prste jedne ruke, dok imamo mesta gde takve redakcije i ne postoje.

Beograd kao prestonica, primera radi, nema nijedan lokalni medij koji je uspeo da dođe do većeg broja publike, nerachunajući brojne Instagram stranice i Studio B koji je odavno postao prostor za širenje propagande i promociju vlasti.

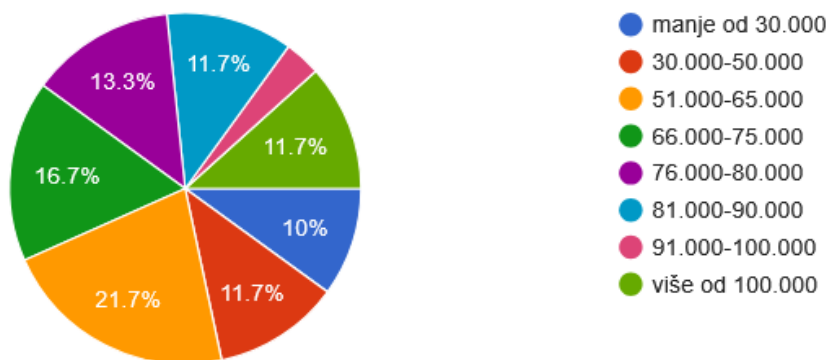
Ekonomski položaj novinara i redakcija

Rezultati ankete i intervju s novinarima i vlasnicima lokalnih medija, koju je sprovedla Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) za potrebe ove analize, ukazuju na težak ekonomski položaj redakcija i njihovih zaposlenih. Prema rezultatima onlajn upitnika u kojem je učestvovalo 60 novinara lokalnih glasila, više od petine (21,7%) ima platu između 51.000 i 65.000 dinara mesečno, gotovo 17 odsto od 66.000-75.000, a od 76.000 do 80.000 njih 13,3 odsto. Najviše je

onih koji nemaju više od 50.000 dinara – ukupno 21,7 odsto od kojih polovina prima čak manje od 30.000. Više od 100.000 dinara mesečno prima tek svaki deseti zaposleni u lokalnim medijima.

Vaša plata mesečno iznosi (u dinarima):

60 responses

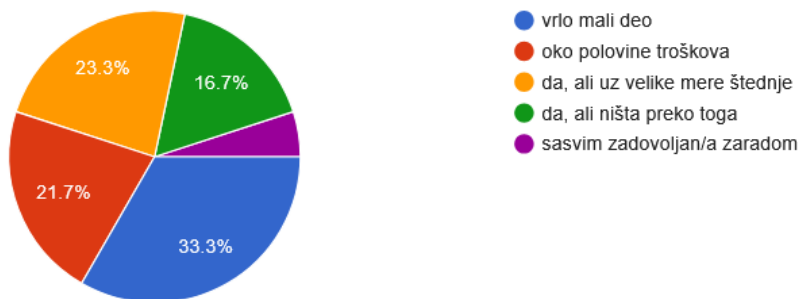

Na pitanje da li njihova zarada može da pokrije osnovne mesečne troškove u mestu/gradu u kojem žive najviše njih, odnosno trećina, rekla je „vrlo mali deo“. Petina kaže da platom pokrije polovinu troškova, dok 23,3 odsto uspeva ali uz „velike mere štednje“.

Da li plata može da vam pokrije osnovne mesečne troškove života u vašem gradu/mestu:

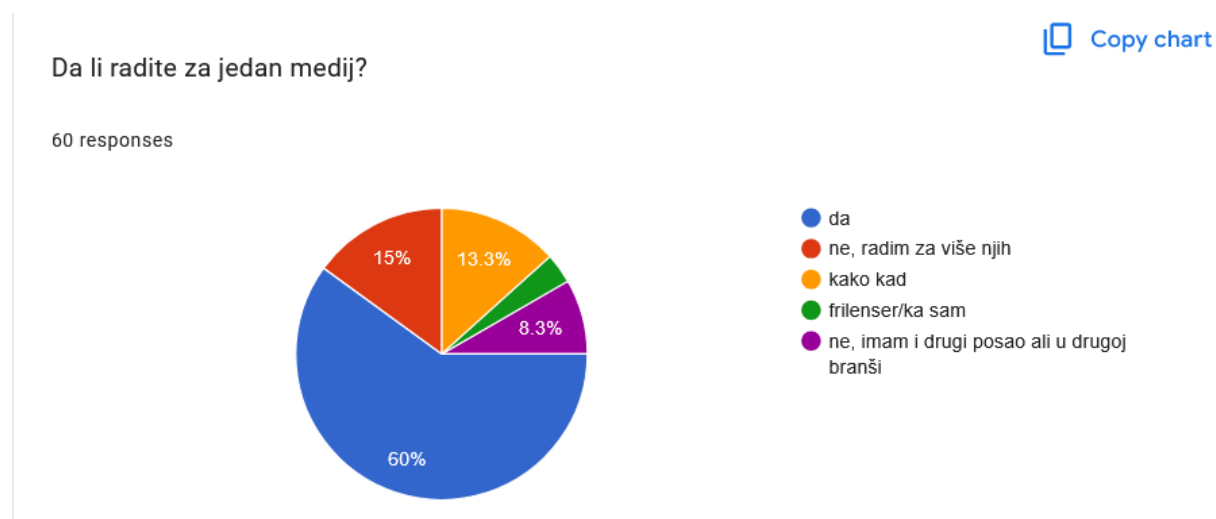
60 responses

[Copy chart](#)

Ovakva finansijska situacija primorala je mnoge da rade i više poslova, pa tako 15 odsto radi za više medija, a 8,3 odsto ima dodatni posao u sasvim drugoj branši. Međutim, u okolnostima i

uslovima u kojima funkcioniše medijsko tržište u Srbiji sigurno je i teško naći dodatni posao za one koji su prinuđeni, pa 60 odsto ispitanika radi za jednu medijsku kuću.

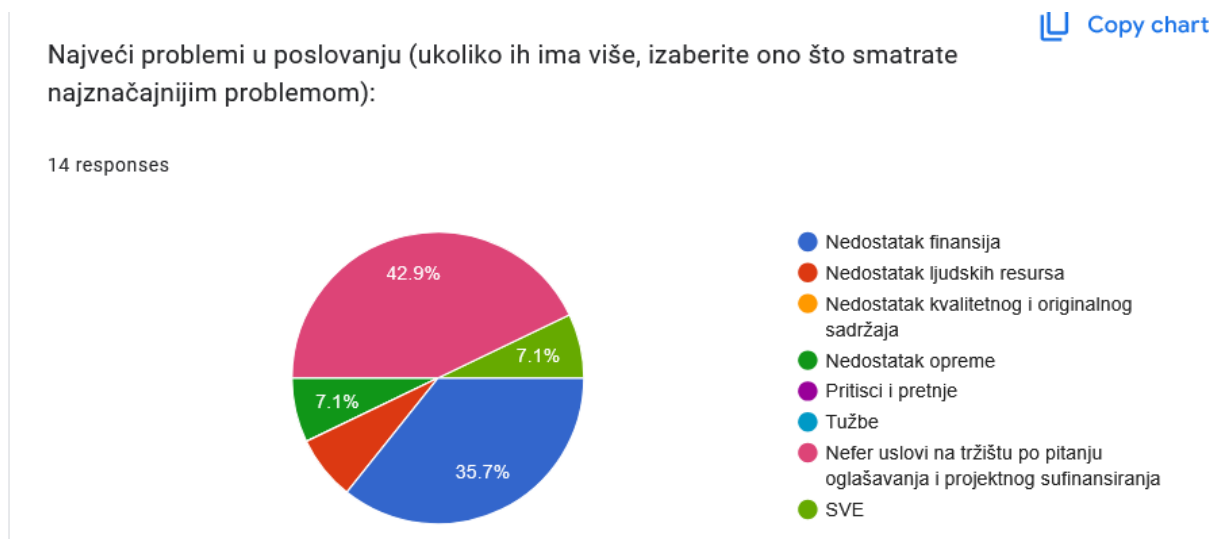
Jedan od komentara u otvorenom pitanju upitnika ukazuje i da „nedostatak novca spušta kriterijume u radu“.

„Plate nisu ni izbliza srazmerne količini posla koja se obavi. Kada govorimo o lokalnu, treba imati u vidu da novinari nisu samo novinari (reporteri) već da njihov posao podrazumeva i uređivanje sajta, administraciju komentara na sajtu, kreiranje sadržaja na društvenim mrežama, SEO optimizaciju tekstova, pisanje projekata i realizaciju projekata, pa onda još i izveštavanje itd... Ukoliko jedna medijska kuća ima više medija, onda novinari opslužuju sve to“, ističe se u jednom od komentara u upitniku koji je bio anonimn.

Natalija Jakovljević, novinarka portala Magločistač iz Subotice, ističe da za nezavisne i profesionalne novinare na lokalnu najveći izazov predstavlja finansiranje.

„Nikada ne znaš kada ćeš i koliko para imati. Najveći problem s kojima se suočavamo je to, ne to što moramo da radimo 24 sata svakog dana. Finansije i neizvesnost, da li ćemo dobiti projekat neki ili ne, imati para ili ne, ali se trudimo. Nažalost, neki projekti su bili obustavljeni zbog finansiranja iz američkih sredstava. To nas okupira svaki dan“, napominje Jakovljević.

Na težak položaj ukazuju i sami vlasnici lokalnih medija. Od njih 14, koliko je učestvovalo u anketi za potrebe ove analize, 71,4 odsto je procenilo da njihova redakcija nije samoodrživa, a među najvećim problemima vide nefer uslove na tržištu po pitanju oglašavanja i projektnog sufinansiranja (42,9%) i nedostatak finansija (35,7%).

Većina njih i nema veliki broj novinara, iako im je potrebno, pa tako od 14 vlasnika koji su učestvovali u upitniku troje je reklo da nema uopšte zaposlenih. Devet medija ima manje od deset ljudi, više od deset je u tri medija, a više od 30 samo u jednom, te se raspon rashoda koji ide samo za plate zaposlenih kreće od 40 do 90 odsto.

Novinarka, urednica i vlasnica portala Zrenjaninski.rs Nadica Jakovljević ocenjuje da „kvazi mediji računaju na novac koji dobijaju od javnih preduzeća i vlasti na razne načine, a profesionalni, koji po definiciji ne mogu biti režimski, iako se ponašaju kao javni servis, na javni novac ne mogu da računaju“.

„Upućeni su na privatne oglašivače, koji su vrlo često pod pritiskom vlasti. Tako da je na delu finansijsko iscrpljivanje. Plate novinara su vrlo male i demotivišuće. Ko se i pojavi na lokalnoj sceni a da vredi, vrlo brzo traži mogućnost da ode u veće centre“, objašnjava Jakovljević.

Projektno sufinansiranje medijskog sadržaja

Za značajan broj lokalnih medija novčana sredstva iz jedinica lokalnih samouprava putem projektnog sufinansiranja medijskog sadržaja glavni su izvor finansiranja. Međutim, taj proces iz godine u godinu izaziva dosta sporova – od toga ko su i kako se biraju članovi komisija koji ocenjuju projekte i raspoređuju sredstva medijima, do postavljanja pitanja koji mediji se najviše protežiraju i „profitiraju“.

„Lokalni mediji su prema svim pokazateljima u najtežem položaju od uvođenja višestranačja u Srbiji. Pritiske, ucene i napade krunisala je potpuna zloupotreba projektnog načina finansiranja. Napravljeni su modeli nepostojećih novinarskih udruženja koji sredstva dodeljuju ili podobnim ili nepostojećim medijima. Konkursi na republičkom nivou do ove godine su se, makar delimično pridržavali nekih principa, a ove godine je na republičkom nivou primenjen model sa lokala“, napominje Živojin Rakočević, predsednik Udruženja novinara Srbije (UNS), koji dodaje da se novinari, između ostalog, najviše žale udruženju upravo na nepravedne raspodele sredstava na konkursima.

Prema podacima Udruženja novinara Srbije (UNS), izdvajanja za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja od 2015. do 2024. godine uglavnom su iz godine u godinu neznatno rasla ili ostajala na približno istom nivou. Osim u 2024. godini, dodaju, jedini pad u odnosu na izdvojena sredstva u godini koja prethodi, bio je 2021. godine, i to zbog činjenice da je iznos za projektno sufinansiranje medija u 2020. godini, odnosno u doba pandemije kovida, bio značajno uvećan.

Nakon toga, jedini primetan pad od 2015. godine do danas, jeste pad od skoro 600 miliona dinara u 2024. u odnosu na 2023. godinu, navodi se u izveštaju UNS-a. Od uvođenja projektnog sufinansiranja, to je najdrastičnije smanjenje iznosa namenjenog medijskim projektima u odnosu na prethodnu godinu.

Prema njihovim podacima, značajno je napomenuti i da je 2024. godine veći broj opština i gradova raspisao konkurse nego prethodne (149 u odnosu na 137), a da je uprkos tome iznos ukupno opredeljenog novca drastično manji.

„Za većinu lokalnih medija projektno sufinansiranje na lokalnu je najznačajniji izvor prihoda, samim tim i najčešće se od strane lokalnih vlasti koristi kao mehanizam pritiska na lokalne medije“, navodi Marija Obrenović, predsednica udruženja Lokal Pres.

Proces projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja u 2025. godini, prema ocenama novinarskih udruženja, obeležio je niz spornih stvari, više nego u prethodnim ciklusima. Članovi komisija najčešće dolaze iz istih udruženja, a beleži se i visoka zastupljenost samostalnih stručnjaka, posebno Branislava Sančanina i Branimira Grulovića koji su bili u najviše komisija. Takođe, udruženja su detektovala probleme s transparentnošću dokumentacije, kao i pojačan trend da najviše sredstava dobijaju prorežimska glasila. Ekstreman primer koncentracije dodeljenih sredstava uočen je u Prokuplju, gde je jedan medij, konkretno TV Most Net, dobio 95 odsto predviđenih sredstava u tom gradu, odnosno 6,4 miliona dinara, dok je preostalih 400.000 raspoređeno na četiri medija po 100.000.

„Da nije stranih donacija ne bismo mogli da opstanemo. Niko ko je izveštavao o protestima prethodnih meseci nije dobio sredstva na konkursu za sufinansiranje medijskog sadržaja“, navodi Jovanka Nikolić, novinarka i urednica Glasa Šumadije iz Kragujevca.

Ipak, lokalni mediji početkom 2025. godine doživeli su još jedan udar. Odlukom predsednika SAD Donalda Trampa obustavljene su sve donacije iz te zemlje koje su išle preko USAID programa kao što su Irex i Internews. Krajem januara 2025. tako su obustavljeni svi oblici finansijske i tehničke podrške lokalnim medijima od strane Irexa, a među njima su u tom trenutku bile Južne vesti (Niš), Ozon Press (Čačak), 021 (Novi Sad), Zrenjaninski, 013 info (Pančevo), SOinfo (Sombor), IN medija (Indija), Boom93 (Požarevac), Bujanovačke, Glas Šumadije (Kragujevac)... Osim što su projekti ove organizacije prekinuti, lokalni mediji izgubili su i potencijalnu mogućnost za daljim grantovima podrške od Irexa i Internews.

U Srbiji su, međutim, i dalje dostupni grantovi iz Evropske unije, evropskih organizacija i ambasada, ali se često među novinarima može čuti da su procedure za sve strane projekte komplikovane, i to ne samo za apliciranje, već i za sprovođenje, izveštavanje i pravdanje aktivnosti i sredstava.

„Donatorska podrška je često preformalna i s detaljnim i brojnim tabelama i upitnicima, smarajućim obukama i najčešće je foksirana na inovacije i samoodrživost. Teško se dobija podrška za svakodnevni rad i ono što donosi integritet i popularnost jednog medija“, objašnjava Miša Tadić, vlasnik Boom93 iz Požarevca.

Oglašavanje u lokalnim medijima

Zvanični podaci o tome koliki procenat marketinškog kolača se dodeljuje lokalnim medijima u Srbiji ne postoji. U agencijama koje se bave zakupom oglasnog prostora u medijima nezvanično kažu da ne vode te statistike, ali da je procenat budžeta za lokalne medije veoma mali, gotovo zanemarljiv.

Kompanijama, odnosno oglašivačima, lokalni mediji su značajni ukoliko u nekom mestu ili gradu postoji fabrika tog brenda i to, kako kažu u agencijama, za „prevenciju krize“. U planovima agencija lokalna glasila nisu na radaru, osim kada su lokalno relevantne teme ili kampanje koje se sprovode po gradovima. Samim tim, godišnji ugovori o oglašavanju su u veoma malom broju, a i tamo gde postoje reč je o malim budžetima, pogotovo imajući u vidu da je i oglasni prostor u lokalnim medijima znatno jeftiniji nego u nacionalnim medijima.

To potvrđuju i izjave predstavnika medija. Na primer, jedan od komentara u anonimnoj anketi u kojoj je učestvovalo 60 novinara s lokala navodi se da se oglašivači uzdržavaju od saradnje zbog sveprisutnog straha koji postoji.

U anketi koju je ANEM sproveo za interne potrebe u aprilu 2025. godine među 22 različita lokalna medija, u većini redakcija, čak u gotovo 73 odsto, udeo prihoda od oglašavanja je manji od deset odsto, a manje od petine može da se pohvali da su im oglasi više od 50 odsto ukupnih prihoda.

Vlasnik i urednik portala Bujanovačke Nikola Lazić, primera radi, objašnjava da je jug Srbije je siromašan kraj, ekonomski nestabilan, i da je teško obezbediti novac od reklama.

„Mi pokušavamo da privučemo lokalne oglašivače, u čemu donekle i uspevamo, ali cene oglasnog prostora ovde su daleko niže nego u razvijenijim sredinama. Od marketinga uspevamo da podmirimo troškove zakupa, komunalija, kancelarijskog materijala, struje i osveženja, ali za redovne plate nam je neophodna donatorska podrška“, ocenjuje Lazić.

Profesionalni položaj novinara na lokalnu

Kao najveći problem u novinarstvu na lokalnu u Srbiji, prema rezultatima upitnika, polovina novinara je istakla „nedovoljne zarade“. Na drugom mestu je zatvorenost institucija prema medijima, što je ocenilo 21,7 odsto ispitanika, a 15 odsto misli da su među većim problemima i pritisci i pretnje novinarima.

S druge strane, ocenjujući probleme u svojim redakcijama, skoro svaki drugi (48,3%) odgovorio je da je to nedostatak ljudskih resursa, 16,7 odsto opterećenost poslom, 10 odsto nepostojanje fiksnog radnog vremena i slobodnih dana, a 8,3 odsto ističe neredovne plate.

Profesionalni položaj novinara lokalnih medija možda najbolje oslikavaju neki od dodatnih komentara novinara i vlasnika koji su učestvovali u anonimnoj anketi:

Novinarstvo na lokalnom nivou, zbog brojnih problema, lagano odumire. Sve je manje mladih koji zbog stresa koji nosi ovo zanimanje i niskih prihoda žele da se bave novinarskim poslom.

Mediji na lokalnu su se sveli na puko prenošenje celih izjava sagovornika (uglavnom opština) i čitanje saopštenja. Retko se odradi „ljudski“ prilog. Vrlo često se objavljuju demanti vladajuće garniture, koji čak nisu ni objavljeni na nekom od medija, već kao reakcija na neku objavu na društvenim mrežama. Tužno i vrlo opasno, jer pravog informisanja gotovo i da nema!

Beležimo veliki rast čitalačke zajednice, a nismo u mogućnosti da proširimo kapacitete redakcije, i na taj način još više profesionalizovali rad medija.

Zatvorenost institucija ističe se kao značajan problem koji se pokazao i na osnovu dubinskih intervjua rađenih za potrebe ovog izveštaja.

„Praktičan skorašnji problem - ne zovu nas na konferencije za novinare u Gradskoj kući, kao da je njihova i kao da mi posao obavljamo i pitamo u našem a ne u javnom interesu. Getoizacija medija, lepljenje etikete opozicionog, neodgovaranje na pitanja, nepoznavanje i nerazumevanje koncepta javnog interesa, napadi, pretnje i uvrede botova, vođenje proksi ratova protiv Južnih vesti preko trećih lica, nebezbednost na skupovima pristalica vlasti, prevelika očekivanja građana, a nedovoljno ljudstva za sve probleme, zatvorenost institucija i nedokazivost saznanja o korupciji jer svi kriju papire, a svedoci se plaše“, ističe glavni urednik Južnih vesti iz Niša Milan Zirojević.

Nadica Jakovljević iz Zrenjaninskog objašnjava da je za profesionalno bavljenje novinarstvom, dakle prikupljati podatke, činjenice, analizirati, napisati pismen tekst – potrebno vreme. I dok novinari to rade, dodaje, ovi drugi su već postavili pet tuđih vesti.

„Vlast ne komunicira sa profesionalnim medijima. Ne komunicira ni sa javnošću, osim kroz saopštenja. Doći do informacija je jako teško, a nekada i nemoguće“, napominje Jakovljević.

Među problemima s kojima se suočava novinarstvo u manjim medijima ističu se i nedovoljna konkurencija na tržištu po pitanju kvaliteta i profesionalizma, nedovoljno ljudskih resursa što primorava zaposlene u lokalnim glasilima da rade po više poslova u redakcijama.

„Što se tiče novinara na lokalnu, treba imati u vidu da oni nisu samo novinari/reporteri. Oni su mnogo više od toga. Oni su kreatori sadržaja za društvene mreže, oni su takođe administratori sajtova, oni su projektni menadžeri, oni pišu i realizuju projekte, oni, ukoliko je potrebno, stvaraju sadržaj i za radio i za sajt, oni pregledaju komentare itd. I, da stvar bude grđa, većina njih mora da žica nešto i sa strane da bi imala kakva-takva primanja“, naglašava Zoran Strika, novinar i urednik na portalu 021.rs iz Novog Sada.

Društveni položaj novinara na lokalnu

Kako je biti novinar na lokalnu u Srbiji? Ne baš zavidno, sudeći prema odgovorima novinara koji su učestvovali u dubinskim intervjuima. Novinarska profesija u Srbiji, inače, je izgubila dosta na ugledu u odnosu na period od pre par decenija.

Novinari se omalovažavaju, targetiraju i vređaju čak i od strane najviših predstavnika vlasti, a u redakcijama većih medija sve više se od novinara traži da jure kompanijske ciljeve, odnosno „klikove“, i brzinu, što je dodatno urušilo kvalitet i profesionalnost novinarstva. Na lokalnu taj položaj novinara je dodatno otežan imajući u vidu male sredine gde se svi poznaju. S druge strane, što se tiče kvaliteta novinarstva u toj trci deluje da dobijaju velike nacionalne medije, samo što su njihove priče često mnogo manje vidljive.

Novinar na lokalnu. U malom mestu. Isto je kao da budete jagnje u čoporu vukova. Svaki vaš korak se zna. Svaka vaša privatna stvar dođe do onih koji ne trebaju da znaju. U malom mestu biti novinar je opasnije od toga da ste opozicioni političar. Zašto? Zato što su političari već dobili etiketu i nose breme svojih lidera, dok su novinari nešto drugo. Nešto čisto. Nešto što im smeta, a ne znaju kako da nas "reše". E to je razlog zašto su novinari na lokalnu glavna meta. Još ako vam građani veruju, postajete idealni kandidat za targetiranje. Bilo verbalno, bilo fizički. To se nama dešava od 2013. godine. Počinje da me bude sramota više sve da prijavljujem, pošto očekujem komentare "kako uvek njega". A ja pitam koga drugog? One što pišu hvalospeve? Naravno da neće.

Miljko Stojanović, Glas Zaječara

Lokalni mediji su prvi do građana, građani nam se stalno obraćaju kada im nešto zatreba, kada imaju problem... Jedan od primera je bio kada kažu „ako hoćete da asfaltirate ulicu, pozovite Glas Šumadije“. I mnogo poruka podrške dobijamo od građana, samo imamo problem u komunikaciju sa lokalnim SNS.

Jovanka Nikolić, Glas Šumadije (Kragujevac)

Ako je danas novinar bilo ko, njegov položaj u društvu zavisi od toga koliko uloži u samoreklamu. Popularniji su fotografi nego novinari, jer ljudi vole da se slikaju a malo manje da pričaju.

Nadica Jakovljević, Zrenjaninski

Ako bismo postavili pitanje da li postoji neka vrsta društvene satisfakcije kroz rad u novinarstvu, u smislu odavanja neke vrste priznanja ili čega god, mislim da ne postoji. Ali isto tako mislim i da ovo ne radimo zbog toga.

Kao što rekoh, u jednom trenutku do izražaja dođu vrednosti pojedinca. Ne mislim da bi iko radio prekovremeno za relativno malu platu, koja je uglavnom ispod onoga što nadležni saopštavaju kao prosek, da u tom poslu ne postoji nešto što mu daje osećaj ličnog zadovoljstva.

Mislim (ili barem želim da verujem) da ovde preovladava svest u kojoj ako svoj posao radite pošteno, ako ste poštteni prema stvarnosti u kojoj živite, prema istini, da samim tim doprinosite u velikoj meri društvu. Svaka nepristrasno saopštena vest trebalo bi da pomogne građanima da donesu odluku danas ili sutra, da ta odluka bude dobra za njega, ali i za njegovu zajednicu.

Zoran Strika, 021 (Novi Sad)

Pritisци na novinare i medije

Baza Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) beleži za prvih pet meseci 2025. godine 135 slučajeva napada, pritisaka i pretnji na novinare, od kojih je 34 na lokalne medije. Tokom cele prethodne godine bilo je 37 slučajeva u vezi s novinarima na lokalnu od ukupno 166 slučajeva.

Prema bazi Udruženja novinara Srbije (UNS), u odnosu na prvih šest meseci prošle godine povećan je broj slučajeva ugrožavanja lokalnih medija. U 2025. godini UNS je zabeležio 30 slučajeva ugrožavanja novinara lokalnih medija što je devet više nego lane.

Što se tiče samo pritisaka, u prvih pet meseci 2025. godine u Srbiji je zabeleženo, prema javno dostupnim podacima baze NUNS, 79 na novinare i medije od kojih je 17 na predstavnike lokalnih medija. Zabrinjavajući podatak jeste taj da je tokom cele 2024. godine zabeleženo malo više nego za samo pet meseci tekuće godine, tačnije od 73 pritiska bilo je 20 na medije sa lokala.

Značajan broj pritisaka stizao je od lokalnih vlasti ili vladajućih političkih partija. Među takvim slučajevima imamo primere gde lokalni SNS u Kragujevcu vrši pritisak na Glas Šumadije kroz zvanična saopštenja, predsednik opštine Dimitrovgrad dva puta je javno targetirao novinare portala FAR, odbornici i politički aktivisti targetirali su i ucenjivali urednika i novinara portala Žig info iz Grocke Željka Matorčevića, dok se protiv Stojana Markovića, urednika i novinara Ozone Media iz Čačka, vodi kampanja targetiranja na društvenim mrežama, pokrenuta od predstavnika SNS iz Čačka.

Gradonačelnik Leskovca grubo je vređao, ismevao i komentarisao fizički izgled urednice portala Jugmedija Milice Ivanović, a ministar informisanja i telekomunikacija Dejan Ristić, nakon tabloidnih naslova koji su optužili političara i novinara zrenjaninske KTV televizije Srđana Škora da je pozvao na ubistvo predsednika Srbije Vučića, zatražio je da nadležna tužilaštva provere odgovornost ovog medija i eventualno postojanje krivičnog dela govora mržnje.

Tri pritiska od vlasti tokom 2024. i 2025. godine doživeo je portal IN medija iz Inđije i njihova urednica i novinarka Verica Marinčić. Nju je predsednik opštine Inđija vređao na konferenciji za novinare, potom jedan od njihovih tekstova ocenio kao malicioznu kampanju, a na zvaničnom nalogu na društvenim mrežama Opštine Inđija objavljeno je saopštenje u kome se navodi kako IN Medija plasira lažne vesti, izvlači informacije iz konteksta i fabrikuje tabloidne naslove.

„Kao jedan od problema, izdvojio bih targetiranje od pojedinih lokalnih funkcionera bliskih SNS koja je u vladajućoj multietničkoj koaliciji u Bujanovcu. Radi se o lokalnom odborniku vladajuće koalicije, koji je na izbore prošle godine izašao kao jedan od vođa opozicije, kao deo SNP, ušao u skupštinu ali je izbačen iz stranke pa se sada približio SNS. Od početka protesta na društvenim mrežama nas naziva ustašama, stranim plaćenicima... Ove njegove uvrede, ali i pretnje koje povremeno dobijamo u komentarima od anonimnih i lažnih profila uredno prijavljujemo NUNS-

u, nekoliko je podneto i tužilaštvu za visokotehnološki kriminal“, objašnjava Nikola Lazić iz Bujanovačkih.

Targetiranje novinara i medija na društvenim mrežama tokom 17 meseci, prema bazi koju vodi NUNS, doživeli su novinari Glasa Zaječara, Slobodne reči, Medija centra Niš, Bujanovačkih, a hajke u tabloidnim medijima nisu zaobišle IN mediju, novinara RTV i predsednika Granskog sindikata medija, kulture i umetnosti Nezavisnost Darka Špera, Jugpress. Uvrede i pritiske u javnosti zabeležene su i zaposlenima u listu Zrenjanin, Glasu Podrinja, Ozon.rs.

Česti su i primeri diskriminacije pojedinih lokalnih medija. Primera radi, novinarima Ist medije zabranjen je ulaz u skupštinsku salu u kojoj je održano Gradsko veće Bora, Gradska uprava Zaječara ne dostavlja pozive i saopštenja Glasu Zaječara, dok je novinar Bujanovačkih udaljen jednom prilikom sa sednice Štaba za vanredne situacije u Bujanovcu.

Jedan od drastičnijih primera diskriminacije jeste slučaj kada je sekretar Skupštine grada Valjeva Mladen Simović medijima iz tog grada uputio obaveštenje u kojem je navedena lista medija koji mogu prenositi zasedanje sednica Skupštine grada. U obaveštenju se navodi da jedino Televizija V5 doo Valjevo, Remont doo ogranak televizije Va Plus, Informativno preduzeće Radio Valjevo doo Beograd, kao i mediji list Napred, internet novine Kolubarske.rs, portal Vamedia.info, portal Valjevo na dlanu i portal Valjevska posla mogu pratiti zasedanje Skupštine grada Valjeva.

Zabeleženi su i slučajevi da su novinarima dolazili na kućna vrata. Naime, novinarka Južnih vesti Tamara Radovanović izveštavala je o osobama koje su iz Niša krenuli u Beograd na skup studenata "koji žele da uče" u Pionirskom parku, kombijem koji pripada GSP-u. Južne vesti su najpre dobile informaciju od izvora iz SNS da te osobe idu u Beograd, međutim, jedan od njih je novinarki rekao da ne idu na ovaj skup, već na vaterpolo utakmicu, što je novinarka snimila. Nakon toga, Južne vesti su navele da su članovi njegove porodice otišli do kuće Tamare Radovanović i pokušali su da izvrše pritisak da se snimak i fotografije ne objave.

Novinarka IN medije Verica Marinčić ukazala je više puta na pritiske kojima je izložena zbog svog novinarskog posla, a kao „najniži oblik“ nasilja koji je doživela navela je farbanje groba njene majke auto lakom.

Ekstreman primer desio se novinaru internet portala FAR iz Dimitrovgrada Slaviši Milinovu. Naime, na samom ulazu u Piroćka zaustavila ga je jednom prilikom saobraćajna policija, legitimisala ga, utvrdila identitet i podatke o boravištu. Nakon 15 minuta od zaustavljanja, saobraćajni policajac saopštava novinaru da krene sa njima u policijsku stanicu kako bi tamo obavio testiranje na psihoaktivne supstance. Nalazi testova na alkohol i psihoaktivne supstance pokazali su negativne rezultate. Uprkos tome, policijski službenici su zadržali novinara, ispitivali ga o kontaktima s određenim licima.

Na izlazu iz zgrade policijske uprave novinar FAR-a je preuzeo svoj mobilni telefon, koji je prethodno predat na zahtev policijskih službenika prilikom ulaska u zgradu. Kada je uključio telefon Milinov je primetio da podešavanja nisu onakva kakvim ih je ostavio. Zabrinut događajem i vrlo upitnim zadržavanjem, a naročito zbog činjenice da se bavi novinarskim poslom, Milinov je odlučio da proveri svoj mobilni telefon. Zbog postojanja osnova sumnje da su nepoznata lica, bez saglasnosti, pristupila njegovom mobilnom telefonu, Milinov je slučaj prijavio Sektoru unutrašnje kontrole MUP-a i Posebnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal.

Redakcija Glasa Zaječara prijavila je krajem juna 2025. godine da primetila da ih prate i snimaju dronovi, što su prijavili nadležnim organima.

Lokalni mediji u Srbiji izloženi su i s tužbama s karakteristikama SLAPP-a kao jednim od vida pritisaka. Među primerima je krivična prijava koju je podneo direktor Osnovne škole „Branko Radičević” iz Bujanovca protiv novinarke portala Bujanovačke zbog pisanja o rekonstrukciji škole. Kako se navodi u [izveštaju Građanskih inicijativa](#), sedam SLAPP službi podneto je protiv lokalnog portala IN medija iz Inđije povodom njihovog izveštavanja o podeli poklona od strane lokalne vlasti deci koja se bave karateom, a gradonačelnik Čačka Milun Todorović i dvoje pomoćnika gradonačelnika Miloš Stevanić i Marjana Petronijević podneli su krivične prijave protiv portala Ozonpress zbog komentara koje su nepoznate osobe okačile na tekst na tom portalu.

Bezbednost novinara - pretnje i fizički napadi

Kada je reč o ugrožavanju bezbednosti novinara, pretnje i fizički napadi postali su učestaliji krajem 2024. i u prvih pet meseci 2025. godine, odnosno od kada su počeli studentski protesti nakon pada nadstrešnice u Novom Sadu prilikom čega je poginulo 16 osoba.

NUNS je od početka 2025. godine do 1. juna zabeležio 19 fizičkih napada od čega je devet bilo na novinare lokalnih medija, sedam od ukupno 34 verbalne pretnje bilo je upućeno lokalnim medijima i jedna pretnja imovini. Tokom 2024. godine fizičkih napada na predstavnike lokalnih medija bilo je pet od ukupno 17 zabeleženih na nivou Srbije, devet verbalnih pretnji i tri napada na imovinu lokalnih glasila.

S druge strane, UNS je u 2025. godini, u prvih šest meseci, evidentirao osam fizičkih napada, četiri pretnje, četiri pritiska, četiri slučaja diskriminacije, četiri ometanja u radu, dva napada na imovinu i četiri uvrede. U 2024. godini je UNS zabeležio 21 slučaja ugrožavanja novinara lokalnih medija - jedan fizički napad, tri pretnje, jednu uvredu, tri slučaja ometanja u radu, 10 slučaja diskriminacije, dva napada na imovinu i jednu prijavu policiji koja može da se tretira i kao pritisak na lokalni medij.

Verbalne pretnje najčešće stižu medijima putem društvenih mreža ili u komentarima ispod tekstova, a u 2024. i 2025. u bazi NUNS zabeležene su one upućene Bečejskom mozaiku, Niškoj inicijativi, Južnim vestima, Ozon Pressu, TV A1, Prokuplje Pressu, Magločistaču, Bujanovačkim, A1 TV Novi Pazar, Lozničkim novostima.

Fizički napadi najčešće su se dešavali prilikom izveštavanja s protesta i povezanih dešavanja u prvih nekoliko meseci 2025. godini. Evidentirani su tako napadi na novinare Glasa Zaječara, Glasa Šumadije, Južnih vesti, Razglasa Newsa, O21, KTV, IN medije, TV N2, Bečejskog mozaika i Kovinske info.

U ovom periodu beleže se i dva napada na imovinu i jedna pretnja imovini lokalnih medija. U februaru 2025. nepoznata osoba je u toaletu za goste Radio kafea, koji se nalazi u istoj kući u

kojoj je i redakcija Radija 021, napisala da će razneti redakciju 021.rs bombom. Takođe, ostavljeni su i datum i vreme kada će to učiniti.

Isti medij prethodno se našao na udaru hakerskog napada zbog čega neko vreme nije bio dostupan svojoj publici. Sajt je bio na udaru s različitih IP adresa koje su dolazile iz TOR mreže i IP adresa koje su dolazile s teritorija Holandije, Nemačke i različitih data centara širom sveta.

U bazi NUNS navodi se i slučaj kada su u noći između 7. i 8. februara 2024. godine na krovu zgrade iz koje se emituje program RTV M u Knjaževcu, presečeni kablovi koje televizija kroisti za emitovanje programa. Nepoznato lice ili lica tada su uspela da pristupe krovu zgrade, na koji inače pristup ima samo ograničen krug korisnika, i oštete imovinu ovog medija u velikoj vrednosti.

„Veoma je važno napomenuti da se napadi i pritisci na medije u lokalnoj sredini ne evidentiraju i ne uzimaju za ozbiljno, u poređenju s medijima i kolegama u većim gradovima (Beograd, Novi Sad...). U lokalnoj sredini, pored teškog ekonomskog statusa i neverovatnih pritisaka, ukoliko se desi neki fizički napad ili bilo koji vid pretnje, to ne odjekne toliko glasno u javnosti. Imali smo primere da se takvi slučajevi prijavljuju ali da to niko ili slabo ko objavi, podrži i primeti uopšte... Na lokalnu je danas jako teško biti novinar i medijski radnik i slobodno možemo reći da smo u nekoj vrsti vanrednog stanja“, navodi se u jednom od dodatnih komentara u upitniku u kojem je učestvovalo 60 novinara lokalnih medija.

Lokalni mediji na Kosovu

U „[Izveštaju o medijima koji izveštavaju na srpskom jeziku na Kosovu](#)“ koji su marta 2025. godine objavili ANEM i Centar za razvoj lokalnih medija navodi se da novinari tih medija procenjuju da su pritisci i pretnje manje izraženi nego prethodnih godina, ali da se novinari na Kosovu s njima i dalje suočavaju.

Verbalni napadi su, kako se dodaje, najučestaliji, a veliki problem predstavlja i selektivno pozivanje od strane Srpske liste, kao i potpuno nepozivanje novinara prilikom poseta kosovskih zvaničnika severu Kosova. Većina institucija nije uopšte raspoložena za komunikaciju s novinarima medija i ne odgovara na bilo kakve mejlove, navodi se u ovom izveštaju.

Prema navodima te analize, za većinu medija projektno finansiranje je glavni izvor finansija. Fokus je na većim projektima međunarodne zajednice, a veliki udar na poslovanje medija predstavlja to što je USAID stopirao finansiranje projekata.

Udruženje novinara Srbije na Kosovu evidentiralo je u 2024. godini 22 slučaja ugrožavanja bezbednosti novinara – jedan fizički napad, šest pritisaka, dve pretnje i 13 ometanja u radu.

U bazi koju vodi NUNS u prvih pet meseci 2025. godine zabeležen je jedan pritisak i jedna verbalna pretnja.

U martu je na portalu Srpski Glas objavljen tekst u kojim se najavljuje serija objava s ciljem javnog označavanja medija i novinara kao „izdajnika“ i „saradnika separatista“, zbog načina na koji izveštavaju o političkoj i institucionalnoj realnosti na Kosovu. Prvi na meti ove kampanje označen je Radio Goraždevac. Pomenuti portal optužuje ovaj medij za „izdaju zemlje i naroda“, poziva na njegov bojkot i procesuiranje urednika, uz insinuaciju da bi trebalo da snose krivičnu odgovornost kada Srbija postane „pravna država“, što se može smatrati pozivom na linč, koji direktno ugrožava bezbednost novinara.

Drugi slučaj su pretnje Ana Mariji Ivković, urednici portala Alternativa, koja je prijavila uznemiravanje od nepoznatog muškarca na šetalištu u Severnoj Mitrovici. Njoj se, naime, kako se navodi u bazi NUNS, nepoznati čovek obratio na engleskom jeziku, upitao koje je nacionalne pripadnosti i tražio da mu pokaže lična dokumenta. Nakon toga nastavio je da je prati, a udaljio se tek kada je novinarka podigla mobilni telefon kako bi ga fotografisala. Kosovska policija kojoj je prijavljen slučaj ocenila je da nema elemenata za krivično gonjenje.

U 2024. godini, prema podacima NUNS, na Kosovu se desio jedan napad na imovinu, dve verbalne pretnje, dva pritiska i jedan fizički napad.

Direktorki portala KoSsev Nevenki Medić bačena je eksplozivna naprava na privatni automobil koji se koristi u svrhe rada redakcije. S druge strane, fizički napad na novinarku Politike Biljanu Radomirović i novinara Jedinstva Zorana Vlaškovića odigrao se na Glavnom gradskom mostu na Ibru u Kosovskoj Mitrovici. Nepoznato lice u vidno alkoholisanom stanju, bez ikakvog povoda,

fizički je nasrnulo i gađalo pivskom flašom novinare koji su bili na radnom zadatku. Novinarki su tada nanete lakše telesne povrede.

Među pritiscima se beleži slučaj kada se na društvenim mrežama pojavilo više fotomontaža na kojima se mogu videti lica pojedinih albanskih novinara sa Kosova, ali i kosovskih lidera, koje prate izmišljene poruke sa pretećim sadržajem, uključujući i one o ubistvu, ali sa nalepljenim logom portala KoSSev. Drugi slučaj je pretres od strane kosovske policije automobila novinarske ekipe Radio Goraždevca, koja je krenula na zadatak. Tokom pretresa nisu pronašli bilo šta problematično, a kao razlog pretresanja naveli su da im je novinarska ekipa „izgledala sumnjivo”.

Redakcija KoSSeva suočava se i sa verbalnim pretnjama na društvenim mrežama.

Ocena stanja

Ekonomski položaj lokalnih medija i novinara u Srbiji, sudeći prema rezultatima upitnika koji je sproveden među 60 novinara i 14 vlasnika, ali i dubinskih intervju sa predstavnicima medija s lokala, može se oceniti kao izrazito loš. Novinari na lokalnu imaju neredovne i niske plate, a njihove redakcije teško uspevaju da budu samoodržive zbog nedostatka donacija i projekata i prihoda od oglašavanja koji su na lokalnom nivou skoro pa zanemarljivi.

Redakcije nemaju finansijskih uslova da zapošljavaju novinare i druge medijske radnike u skladu s realnim potrebama, te su samim tim novinari preopterećeni poslom, rade više poslova, i nemaju fiksno radno vreme niti slobodne dane.

U profesionalnom smislu lokalne redakcije suočavaju se sa zatvorenošću institucija od kojih ne dobijaju odgovore i podatke, neretko se ne pozivaju na zvanične događaje i česta su meta pritisaka od strane predstavnika lokalnih vlasti.

U prvih pet meseci 2025. godine beleži se značajan rast zabeleženih pretnji i fizičkih napada na novinare na lokalnu, što je posebno izraženo nakon pada nadstrešnice u Novom Sadu novembra prošle godine.

Ekonomski, profesionalni i društveni položaj novinara i redakcija na lokalnom nivou u Srbiji svezkupno beleži trend pogoršanja, posebno u prvih šest meseci 2025. u odnosu na prethodnu godinu.